

זימרה

נשיקות בתור

לפני חדרה-הלבשה בהיכל התרבות תל-אביבי הסתדר תור ארוך. שניים-שניים נכנסו האנשים לחדר, חיבקו את הזמרת השחרחרורה, נישקו על לחייה ועל פיה. לפחות איש אחד, שהדבר מצא חן בעיניו, יצא מן החדר, חיכה לתורו בפעם השניה. בפנים נרעשת ונרגשת, עמדה שושנה דמארי. היה זה בשבילה ערב של נצחון. אחרי שנים ארוכות של העדרות מהארץ חזרה לבמה התל-אביבית, באולם הגדול ביותר, אותו מילאה ללא קושי.

מה רוצים התורכים? היא הצליחה לא במעט הודות לדבקות האורח הישראלי אל העבר הנראה רומנטי. דמארי ערכה "היה היו זמנים" משלה, בוצע-אנפין, הר-טיחה את הלבבות שהזכירו נשכחות. היא גילתה גם כישרון קומי חדש, בשירה את דובי שכם ליטון ושייר יד עתיק.

כשהחלה שרה שירי עמים - באידיש, בתורכית, בספרדית וברומנית - חששו רבים. שושנה נראתה תמיד כהתגלמות הרוח הישראלית הצרופה. אולם היא התגברה על הקושי בחיור, העמידה פנים כאילו היא

האשה של רודן

צוק סלע מול ספרות אידיש

צוחקת מעצמה. הקהל צחק עמה, גילה ל-מהונו כי היא משכונת בספרדית כבעברית. לפני הגישה את השיר התורכי על הנערה והטחון הסבירה: "הנערה רצתה קמת. ה-טוחן רצה - נו, אתם יודעים מה רוצים התורכים..." רעמי צחוק.

כשהיתה ברכה צפירה מפורסמת ומבו-ססת, קמה שושנה דמארי הצעירה. עתה, כשדמארי מפורסמת ומבוססת, אין שום דמארי חדשה באופק. וזוהי מחמאה גדולה.

מוזיאונים

קטיף-תפוחים ואשה גארד

השבוע נפתחו שערי מוזיאון תל-אביב ע"ש מאיר דיזנגוף מחדש לאחר נעילת תערוכת הבולים תביב, והמבקרים והפולמוס גלגול בין התמונות התלויות, והפסלים העומדים, שתי יצירות חדשות שעד כה היו רגילים לראותם רק בספרי רפרודוקציות. בקומה הראשונה, שאולמה הגדול מוקדש ליצורי התקופה הקלאסית, היתה תלויה תמונה גדולה בשם קטיף תפוחים, מעשה ידיו של הצייר הפלאמי דוד טניאר הצעיר. טניאר (1690-1610), מגדולי אמני פלנדריה (כיום בלגיה), נולד באנטרפן והיה בנו של צייר מפורסם אחר - דוד טניאר הזקן. כבר בגיל צעיר זכה דוד טניאר הצעיר להכרת כישרונו, נתקבל בגיל 22 כחבר הגילדה המקצועית של הציירים. חמש שנים לאחר מכן הוא כבר מוכר ומצליח. נשא לאשה את אנה, נכדתו של הצייר הגדול פיטר ברייכל. בעקבות פירסומו הרב הוצעה לו משרת צייר-חצר של הארכידוכס ליואר-פולר היליאמס ואחרי כן - משרה דומה בחצרו של דון-וואן, נסיך הכתר האוסטרי. אף כי התמונה קטיף תפוחים אינה מסומנת בתאריך, משיכים אותה המומחים לתקופה מאוחרת בחיור של הצייר, אחרי שנת 1650.

עישון נעם "מזוג אוויר"...

דריבנק מתפתות

השווי: 15 אלף דולר. קטיף ה-תפוחים היא דוגמה מובהקת לאסכולה של ציוריהי העממיים הידועים בשם סיגנון ג'אנר, שטניאר היה אחד ממיסדיה. בתור זה ניכרות השפעות כמה ציירים פלאמיים אחרים, שחיו בתקופתו של טניאר ולפניו, כמו: פיטר ברייכל, אדריאן בראוור ורובנס. הערכה והירה מאוד על ערכה הכספי של התמונה סובבת בקירבת 15 אלף דולר, אך תמונות מן הסוג הזה כמעט שאינן מוצעות למכירה בשוק החופשי.

אל קירות מוזיאון תל-אביב הגיעה התמו-נה מניו-יורק, ארבע שנים לאחר שמישה קניק (61), מנהלו האדמיניסטרטיבי של המוזיאון, ארכיאולוג חובב ואספן מקסרות גודע, ביקר שם בשליחות איסוף. בין ה-אספנים היהודים שקניק השתדל לשכנעם, כי ראוי לתמונותיהם לקשט מוסד ציבורי בישראל, נמנה גם המיליונר סידיני למון. את שמו של למון הכיר קניק לפני מל-חמת העולם השניה, כאשר נתקבלה במר-זיאון בשנת 1939 מתנתו הראשונה - התמונה יום כיפור של הצייר משה גוטליב. קניק שידל את סידיני למון, אך לא הצליח להוציא מפיו שום הבטחה ברורה והתיאש. ארבע שנים לאחר מכן, נתקבל מיברק ממרדכי הקרן ישראל-אמריקה בארצות-הברית, שתמונה מאוספו של סידיני למון נמ-צאת ברכה לישראל.

גם היצירה השניה הגיעה מניו-יורק, אם כי בהפתעה פחות גדולה: פסל ארד ללא שם, של הפסל הצרפתי אוגוסט רודן, המתאר אשה עירומה חובקת צוק סלע וראשה מוסתר בכפות ידיה. הפסל הקטן שגובהו 40 סנטימטר, שימש כפי הנראה אטיוד לעבודה גדולה יותר. יצירה זו, ששוחה 10 אלף דולר, נתרמה עלידיו מוציא-לאור של ספרות אידיש בשם ישראל לונדון, שביקר לפני שנה בישראל עם יצחק גורמן, מראשי הקרן ישראל-אמריקה.

תערוכות

מה זה צריך להביע?

מסורת השנה האחרונה, בה הועלו לא מעט תערוכות ציירים ישראלים היושבים בחוץ-לארץ, נמשכת במלוא עוזה. עדיין לא נרגעו קירות גאלריה ציירינסקי מתמונותיו של יוסף פרחי וכבר נערכת בו תערוכת ציור אבסטרקטי של ישראלית תושבת פאריס. נינה מאיו (28), אשתו של צלם-הסרטים אריה ממבוש, אחיו של יצחק ("איציה") ממבוש, מוכרת ומו"ל כפר הציירים עין-הוד, מציגה בדי שמן בהירים, מרוחים ב-משיכות מיכתול קצרות וחזות, המשאירות את מבקר התערוכה הבלתימקצועי במבוכה רבה. למרות שתערוכות אבסטרקטיות הפכו למכת'מדינה ואפשר לחזות בהן, כיום, בכל גאלריה, בכל מוזיאון, ואצל כל עושה מסי-גרות, לא משפר הדבר כלל את השכלתו האמנותית של הישראלי הממוצע, החוזר ושואל: "מה זה צריך להביע?"

מתאוננת נינה מאיו: "כל היום באים אנשים לתערוכה ובמקום ליהנות מהציור הם חוזרים ושואלים אותי מה זה. אני אומר להם שזה ציור שמן אבל הם לא מסתפקים בזה. אפילו כשאני מצטטת להם את דברי הצייר רנואר, שאמר: 'ציור שמן, זה ציור שמן' אין הם מאמינים ושואלים - או מה זה רוצה להגיד? אנשים לא מבינים שמה שחשוב בציור זה לא הריאליזם, מפני שכל ריאליזם טוב הוא גם אבסטרקט. מה שחשוב זה הצבע, הקשר הישיר והבלתי-אמצעי שבין המסגרת, הבד, הצבע והאמן." **הוסר הגבלות ומעצורים.** נינה מאיו החליה את צעדיה הראשונים בציור לפני 15 שנה, כציירת לא אבסטרקטית דקא-באקדמיה הממלכתית לציור בסופיה, בול-גריה, לא לימדו אותה אבסטרקט אלא ריא-ליזם פשוט. אף כי רצתה להיות רקדנית הלכה ללמוד רישום ופסיפס, בילתה שנה באקדמיה הבלגרית ועם הקמת המדינה על-תה ארצה. היא למדה עברית הכירה את אריה ממבוש, נישאה, ועברה עם בעלה ל-פאריס, שם נולדו בנותיהם, ליאורה ודניאלה. בפאריס המשיכה את למודיה בבואר ול-מחייתה הרכיבה אבני פסיפס באטלייה של גודאן. כיון שהאקדמיות של הבואר נראתה תפלה ויבשה בעיניה, פרשה ממנו והתחילה לצייר סוריאליזם עד שהכירה את הצייר האבסטרקטי, ששבה את לבו מהרגע הראשון. כציירת אבסטרקטית סיגלה לה נינה מאיו סיגנון-עבודה משלה. אין היא מצירת תמונה אחר תמונה, אלא עובדת בבת אחת על כמה יצירות, כי לדידה, אין עולם הצבע מצטמצם ברעיון אחד שיש להביעו, אלא בתחושה רגשית חסרת הגבלות ומעצורים.

תשבץ העולם הזה 1205

הוא באמת גיבור גדול. הוא הגיע למסקנה הגיונית. למה לו לטרוח ול-עמול בפתירת תשבצים של אחרים - מוטב שאחרים יטרחו בפתירת תשב-ציו. הוא לוקח על עצמו את האשמה בקשיים הכלולים בתשבצו ולא מטיל על איש אחריות לעסק ביש זה. למרות שיונתן נראה די קטן, הוא מסתיר כבר את גילו. הפותרים מתבקשים לנחש את הגיל - במאונך או במאונך.

1205 crossword puzzle grid with numbers 1-59.

מאונך: 1 עיר בסורת הרחוק. 4 עיר עתיקה באיטלי-יה. 10 5חם. 11 אלוהים. 13 עיר כהנים. 14 שרה מרעה. 15 מקום לשמירת חפצים. 17 בית הצפור. 19 אחר ממקורות היר-דן. 20 בהמת'משא. 22 צמח המסתובב לכיוון השמש. 25 פרויז נרעניים. 26 אבי אבנר. 27 העובד עם חמורים. 27 משחק חברה. 30 אחר משופטי ישראל. 32 34 זועף. 34 יחידת-חשמל. 37 אשף. 39 חר זה מדינת ישראל. 41 מקום עשית ה-יו. 42 44 רוכב אופנים ישרא-לי. 46 ישוב ותים בדרום. 48 דגל. 50 מספיק. 51 אחר משחקני הבימה הוותיקים. 53 עתון הסתר-רות העובדים. 55 קריאת'זירון. 57 בתוכו. 58 אחר ממשוררי ישראל. 59 ריקוד ממצב סוער. 60 תבואת-קיץ שמשפחת ה-דגניים.

מאונך: 1 תבואה הנדלה מעצמה. 2 כלי עבודה. 3 המוד פלמני. 5 תואר הולנדי. 6 עורו חסר פיננסים של צבע. 7 בקשה. 8 בצותא. 9 מדינת ברוס-אמריקה. 12 סוג ארפה. 13 פחד. 16 חביב. 18 הגודל בנהרות מצרים. 21 אכלו אבותינו במידבר. 23 ארון. 24 את הפתעה. 26 מושלל במחס. 29 מנש. 29 חבר ניבחרת ישראל לאו-פיה ברומא. 31 ארץ אלף הסכרים. מדינה בצפון-אמריקה. 35 אינו מחוק. מין תוכי. 38 מאמן ניבחרת ישראל כדורגל. 40 בעלי'חי איסי. 41 יום סוף. 43 אינו ישן. 45 שקל. 46 יח צבאית. 47 רמות מטרויה. 48 נער לים. 52 מנהיג דתי. 54 בלכר. 56 ק הזכר ברפה.